

sheriayamungu.org

Kiambatisho 5b: Jinsi ya Kuishika Sabato Katika Nyakati za Kisasa

Ukurasa huu ni sehemu ya mfululizo kuhusu amri ya 4: Sabato:

1. Kiambatisho 5a: Sabato na Siku ya Kwenda Kanisani, Mambo Mawili Tofauti
2. Kiambatisho 5b: Jinsi ya Kuishika Sabato Katika Nyakati za Kisasa (Ukurasa wa sasa).
3. Kiambatisho 5c: Kutumia Kanuni za Sabato Katika Maisha ya Kila Siku
4. Kiambatisho 5d: Chakula Katika Sabato — Mwongozo wa Kivitendo
5. Kiambatisho 5e: Usafiri Katika Sabato
6. Kiambatisho 5f: Teknolojia na Burudani Katika Sabato
7. Kiambatisho 5g: Kazi na Sabato — Kukabiliana na Changamoto za Ulimwengu wa Leo

Kufanya Uamuzi wa Kuishika Sabato

Katika makala iliyotangulia tulithibitisha kwamba amri ya Sabato bado inawahusu Wakristo leo na kwamba kuishika kunahusisha mengi zaidi kuliko kuchagua tu siku ya kwenda kanisani. Sasa tunageukia upande wa vitendo: jinsi ya kuishika amri ya nne kwa vitendo mara tu unapoamua kuitii. Wasomaji wengi hufikia hatua hii wakitoka katika mazingira ambamo Sabato haishikwi — labda katika dhehebu la Kikatoliki, Kiorthodoksi, Kibaptisti, Kimethodisti, Kipentekoste, au dhehebu lingine — nao wanataka kuiheshimu siku ya saba huku wakibaki walipo. Kiambatisho hiki ni kwa ajili yako. Kinalenga kukusaidia kuelewa kile ambacho Mungu anataka, kutofautisha

ukweli wa kibiblia na mapokeo yaliyotungwa na wanadamu, na kukupa kanuni za kivitendo za kuishika Sabato kwa njia yenye uaminifu, furaha, na inayowezekana katika maisha ya kisasa. Hata hivyo, ni muhimu sana kukumbuka kwamba amri ya nne si wajibu unaojitegemea bali ni **sehemu ya Sheria ya Mungu iliyo takatifu na ya milele**. Kuishika Sabato hakuchukui nafasi ya amri nyingine za Mungu; badala yake, hutokana kwa kawaida na maisha yaliyowekwa wakfu kwa Sheria yake yote.

Kiini cha Kuishika Sabato: Utakatifu na Pumziko

Sabato na Utakatifu

Utakatifu unamaanisha kutengwa kwa ajili ya matumizi ya Mungu. Kama vile hema la kukutania lilivyotengwa na matumizi ya kawaida, ndivyo Sabato ilivyotengwa na siku nyingine za juma. Mungu aliweka mfano huu wakati wa uumbaji alipoacha kazi yake siku ya saba na kuitakasa (Mwanzo 2:2-3), akiweka kielelezo kwa watu wake. Kutoka 20:8-11 inatuita “kuikumbuka Sabato” na “kuitakasa,” ikionyesha kwamba **utakatifu si nyongeza ya hiari bali ndio kiini chenyewe cha amri ya nne.** Kwa vitendo, utakatifu unamaanisha kuzipanga saa za Sabato ili zielekeze kwa Mungu — kuacha shughuli zinazotuvuta turudi katika mazoea ya kawaida, na kuujaza muda huo mambo yanayoongeza ufahamu wetu kumhusu.

Sabato na Pumziko

Pamoja na utakatifu, Sabato pia ni siku ya kupumzika. Kwa Kiebrania, שָׁבַת (shavat) humaanisha “kuacha” au “kusimama.” Mungu aliacha kazi yake ya uumbaji, si kwa sababu alikuwa amechoka, bali ili kuwawekea watu wake mfano wa mpangilio wa kupumzika. Pumziko hili linahusisha mengi zaidi kuliko kupumzika kidogo kutokana na kazi za mwili; **linahusu kutoka katika mzunguko wa kawaida wa kazi na matumizi ili kuuhisi uwepo wa Mungu na kupata burudisho na utaratibu anaotoa.** Ni kutua kwa makusudi ili kumtambua Mungu kuwa Muumba na Mtegemezaji, tukiamini kwamba atatutunza tunapoacha juhudi zetu. Kwa kuufuata mpangilio huu, waumini huanza kuiona Sabato si kama jambo linalokatiza maisha yao bali kama zawadi ya kila juma — wakati mtakatifu wa kurekebisha vipaumbele vyetu na kuufanya upya uhusiano wetu na yule aliyetuumba.

Upekee wa Sabato

Sabato ni ya kipekee miongoni mwa amri za Mungu. Imejikita katika uumbaji wenyewe, ilitakaswa kabla ya kuwapo kwa taifa la Israeli, na inahusu wakati badala ya mwenendo pekee. Tofauti na amri nyingine, katika kuishika Sabato ni lazima tuache kwa makusudi shughuli zetu za kawaida kila baada ya siku saba. Kwa wale ambao hawajawahi kuishika, jambo hili linaweza kuwa la kusisimua na pia kuonekana kuwa gumu sana. Hata hivyo, ni mpangilio huu hasa — kutoka katika mambo ya kawaida na kuingia katika pumziko lililowekwa na Mungu — unaokuwa jaribio la imani kila juma na ishara yenye nguvu ya kuonyesha kwamba tunatumaini kuwa atatupatia mahitaji yetu.

Sabato kama Jaribio la Imani Kila Juma

Hili linaifanya Sabato isiwe tu maadhimisho ya kila juma bali pia **jaribio la imani linalojirudia.** Kila baada ya siku saba, waumini wanaitwa waache kazi zao wenyewe na mashinikizo ya ulimwengu, waamini kwamba Mungu atawapatia mahitaji yao. Katika Israeli ya kale, hili lilimaanisha kukusanya mana maradufu siku ya sita na kuamini kwamba ingetosha hadi mwisho wa siku ya saba (Kutoka 16:22); katika nyakati za kisasa, mara nyingi linamaanisha kupanga ratiba za kazi, fedha, na majukumu ili kusiwe na chochote kinachoingilia saa hizo takatifu. Kuishika Sabato kwa njia hii hufundisha **kumtegemea Mungu atupatie mahitaji yetu**, ujasiri wa kupinga shinikizo kutoka nje, na utayari wa kuwa tofauti katika utamaduni unaothamini uzalishaji usiokoma. Kadiri muda unavyopita, mpangilio huu hujenga uti wa mgongo wa kiroho wa utii — unaoufundisha moyo kumtumaini Mungu si siku moja tu kwa juma bali kila siku na katika kila eneo la maisha.

Sabato Inaanza na Kuisha Lini

Jambo la kwanza na la msingi kabisa katika kuishika Sabato ni kujua inaanza na kuisha lini. Katika Torati yenyewe, tunaona kwamba Mungu aliweka Sabato kuwa kipindi cha saa 24 kuanzia jioni hadi jioni, si kuanzia macheo hadi macheo au kuanzia saa sita usiku hadi saa sita usiku. Katika Mambo ya Walawi 23:32, kuhusu Siku ya Upatanisho (ambayo hufuata kanuni hiyohiyo ya wakati), Mungu anasema, “kuanzia

jioni hadi jioni ishikeni Sabato yenu.” Kanuni hii inatumika pia kwa Sabato ya kila juma: **siku huanza jua linapozama siku ya sita (Ijumaa) na kuisha jua linapozama siku ya saba (Jumamosi).** Kwa Kiebrania, hili huelezwa kwa maneno מֵעֶרֶב עַד־עֶרֶב (me’erev ‘ad-‘erev) — “kuanzia jioni hadi jioni.” Kuelewa nyakati hizi ni msingi wa kuiheshimu Sabato ipasavyo katika enzi yoyote.

Desturi ya Kihistoria na Siku ya Kiebrania

Hesabu hii ya kuanzia jioni hadi jioni imejikita sana katika dhana ya Kiebrania ya wakati. Katika Mwanzo 1, kila siku ya uumbaji inaelezwa kwa maneno “na kukawa na jioni, na kukawa na asubuhi,” yakionyesha kwamba katika kalenda ya Mungu, siku mpya huanza jua linapozama. Ndiyo sababu Wayahudi duniani kote huwasha mishumaa na kuikaribisha Sabato jua linapozama kuelekea usiku wa Ijumaa, desturi inayoakisi kielelezo cha kibiblia. Ingawa Uyahudi wa marabi baadaye ulianzisha desturi za ziada, mpaka wa msingi wa kibiblia wa “kuanzia machweo hadi machweo” unabaki wazi na haujabadilika. Hata katika wakati wa Yesu, tunaona mpangilio huu ukitambuliwa; kwa mfano, Luka 23:54-56 inaeleza jinsi wanawake walivyopumzika “siku ya Sabato” baada ya kuandaa manukato kabla ya jua kuzama.

Matumizi ya Kivitendo Leo

Kwa Wakristo wanaotaka kuiheshimu Sabato leo, njia rahisi zaidi ya kuanza ni kuweka machweo ya Ijumaa kuwa mwanzo wa pumziko lako la Sabato. Hili linaweza kuwa rahisi kama kuweka kengele au kikumbusho, au kufuata jedwali la nyakati za machweo katika eneo lako. Kwa Kiebrania, Ijumaa huitwa יוֹם שִׁשִּׁי (yom shishi) — “siku ya sita” — na Jumamosi ni שַׁבָּת (Shabbat) — “Sabato.” Jua linapozama siku ya yom shishi, Shabbat huanza. Kwa kujiandaa mapema — kumaliza kazi, shughuli za nyumbani, au ununuzi kabla ya jua kuzama — unawezesha kuingia kwa utulivu katika saa hizo takatifu. Mpangilio huu husaidia kujenga uthabiti na kuonyesha familia, marafiki, na hata waajiri kwamba wakati huu umetengwa kwa ajili ya Mungu.

Pumziko: Kuepuka Misimamo Miwili Iliyopitiliza

Kwa vitendo, mara nyingi Wakristo huangukia katika mmoja wa misimamo miwili iliyopitiliza wanapojaribu “kupumzika” siku ya Sabato. Msimamo mmoja huichukulia Sabato kuwa kutofanya shughuli yoyote kabisa: saa 24 za kutofanya chochote isipokuwa kulala, kula, na kusoma maandiko ya kidini. Ingawa hili linaonyesha hamu ya kutoivunja amri, linaweza kukosa furaha na kipengele cha mahusiano kilichomo katika siku hiyo. Msimamo mwingine huichukulia Sabato kuwa uhuru wa kutofanya kazi na ruhusa ya kujiburudisha kwa kujifikiria mwenyewe tu — kwenda migahawani, michezo, kutazama vipindi vingi mfululizo, au kuigeuza siku hiyo kuwa likizo fupi. Ingawa hili linaweza kuonekana kuwa pumziko, linaweza kwa urahisi kuondoa utakatifu wa siku hiyo na kuweka mahali pake mambo yanayovuruga umakini.

Pumziko la Kweli la Sabato

Mtazamo wa kibiblia wa pumziko la Sabato uko katikati ya misimamo hii miwili iliyopitiliza. Ni kuacha kazi za kawaida ili uweze kumpa Mungu muda wako, moyo wako, na umakini wako (**utakatifu = kutengwa kwa ajili ya Mungu**). Hili linaweza kujumuisha ibada, ushirika na familia na waumini wengine, matendo ya huruma, maombi, kujifunza, na matembezi ya utulivu katika mazingira ya asili — shughuli zinazoiburudisha nafsi bila kuivuta irudi katika mihangaiko ya kawaida au kuielekeza katika burudani za kidunia. Isaya 58:13-14 inatoa kanuni hii: kuugeuza mguu wako usifanye anasa zako mwenyewe katika siku takatifu ya Mungu, na **kuiita Sabato furaha**. Kwa Kiebrania, neno la furaha hapa ni עֹנֶג (oneg) — furaha chanya iliyokita mizizi katika Mungu. Hili ndilo pumziko linaloulisha mwili na roho na kumheshimu Bwana wa Sabato.